

**PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 10/2011 vp**

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi takuueläkkeestä annetun lain, kansaneläkelain 56 §:n, eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain ja vammaisetuuksista annetun lain muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä lokakuuta 2011 lähettäänsään hallituksen esityksen laeiksi takuueläkkeestä annetun lain, kansaneläkelain 56 §:n, eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain ja vammaisetuuksista annetun lain muuttamisesta (HE 44/2011 vp) valmistelevalle käsittelyksi sosiaali- ja terveysvaliokuntaan samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava

asiasta lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Juha Rossi, sosiaali- ja terveysministeriö
- professori Kaarlo Tuori.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi takuueläkkeestä annettua lakia, kansaneläkelakia, eläkkeensaajan asumistuesta annettua lakia ja vammaisetuuksista annettua lakia.

Takuueläkettä laskettaessa sen määrään vaikuttavat eläketulot otetaan huomioon sentin tarkkuudella. Työttömyyspäivärahan lisäpäiviltä vanhuuseläkkeelle siirtyvän takuueläkkeeseen ei tehdä varhennusvähennystä. Ulkomailta eläketuloa saavan henkilön takuueläkkeen määrää tarkistetaan kahden vuoden välein. Henkilön on selvitettävä oikeutensa työttömyyspäivärahan lisäpäiviin hakiessaan niiden perusteella varhennusvähennyksellä vähentämätöntä kansaneläkettä.

Eläkkeensaajan asumistuki voidaan maksaa vuokranantajalle vuokralaisen antaman valtuutuksen perusteella tai jos vuokralainen toistuvasti laiminlyö vuokran maksamisen. Lisäksi ehdotetaan täsmennettäväksi eläkkeensaajan asumistukea hakevan henkilön yrittäjätoimintaan perustuvien tulojen määrittelyä. Vammaisetuuksista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain soveltamisessa välttämätön tiedonvaihto voi tapahtua yhteisön jäsenvaltioiden ja sosiaaliturvasopimusvaltioiden välillä sähköisesti.

Esitys liittyy valtion vuoden 2012 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012. Asumistuen maksamista vuokranantajalle koskevat säännök-

set tulisivat kuitenkin voimaan 1 päivänä marraskuuta 2012.

Esitykseen ei sisälly säätämisyjärjestysperusteluja.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta on arvioinut valtiosääntöoikeuden kannalta 3. lakiehdotuksen 25 a §:ää. Sen 2 momentin mukaan asumistuki voidaan maksaa suoraan vuokranantajalle ilman asumistuen saajan valtuutusta, jos asumistuen saaja "toistuvasti laiminlyö vuokran maksamisen". Esityksen perusteluissa (s. 9) tätä toistuvuutta ei yksilöidä suhteessa aikaan vaan vuokran määrään kirjoittamalla, että laiminlyöntiä "voitaisiin pitää toistuvana, jos vuokralainen on jättänyt maksamatta 2—3 kuukauden vuokraa vastaavan määrän". Tällainen laiminlyönti saattaa valiokunnan käsityksen mukaan kertyä pitkänkin ajan kuluessa.

Perustelujen mukaan maksutavan muutoksesta ei anneta erillistä päätöstä. Tällainen ratkaisu ei ole ongelmaton perustuslain 21 §:n 1 momentin kannalta, jonka mukaan jokaisella on oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös.

Ehdotetulla sääntelyllä on yhteys myös perustuslain 19 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan jokaisella on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Lisäksi saman pykälän 4 momentin mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää jokaisen oikeutta asuntoon ja tukea asumisen omatoimista järjestämisestä. Perusoikeusuudistuksen valmistelutöiden mukaan (ks. HE 309/1993 vp, s. 72/II) tämä tarkoittaa muun

muassa sitä, että asumisen oikeuden tulee pääosin toteutua yksilöiden omatoimisuuden kautta.

Edellä lausuttuun viitaten perustuslakivaliokunta pitää tärkeänä, että laiminlyönnin "toistuvuutta" pyritään lakiehdotuksessa nykyistä tarkemmin konkretisoimaan ja että tällöin asiassa myös tehdään tavanomainen hallintopäätös. Valiokunnan mielestä kuitenkin tällaisessa erityistapauksessa on mahdollista, että päätökseen liitetään valituskielto (ks. HE 309/1993 vp, s. 74/II).

Mainituista syistä valiokunta pitää tärkeänä, että säännökseen liitetään maininta, joka ottaa huomioon myös erilaiset sosiaaliset suoritusesteet, kuten sairaustapaukset. Lisäksi perustuslakivaliokunta katsoo, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan tulee vakavasti harkita asumistuen maksamisesta suoraan vuokranantajalle päätettävän vain tietyksi määräajaksi tai muulla tavoin varmistettava, että tällaisesta järjestelystä voi päästä myös asianmukaisesti menettelemällä eroon. Täten voidaan valiokunnan mielestä myös perustuslain säännöksen tavoitteen mukaisesti edistää yksilön omaa elämänhallintaa.

Lausunto

Lausuntonaan perustuslakivaliokunta esittää,

että lakiehdotus voidaan käsitellä tavalisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Helsingissä 1 päivänä marraskuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj.	Outi Mäkelä /kok	Anna Kontula /vas
jäs.	Sauli Ahvenjärvi /kd	Markus Lohi /kesk
	Tuija Brax /vihr	Tom Packalén /ps
	Kalle Jokinen /kok	Vesa-Matti Saarakkala /ps
	Ilkka Kantola /sd	Tapani Tölli /kesk
	Kimmo Kivelä /ps	vjäs. Lea Mäkipää /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Risto Eerola.